

O potrzebie samodzielności słów kilka.

Potrzebę indywidualizmu dziecka widać już od najwcześniejszych lat, kiedy to rodzic dostaje sygnały takie jak płacz czy wyciąganie rączek do upatrzonej zabawki. Mimo to etapem wejścia w poznawanie nowych zasad i zachowań jest czas przedszkolny, w którym kształtują się zasady życia w społeczności lokalnej, w zderzeniu ze sferą rodzinną. Na całym świecie można zaobserwować, że ideami przyświecającymi wychowaniu w tym okresie są:

- radzenie sobie z różnicami pomiędzy uczniami,
- opracowywanie sposobów motywacji uczniów,
- kształtowanie rozwoju niezależnego nauczania,
- elastyczny proces nauki,
- integracja dzieci upośledzonych w stopniu lekkim w zwykłych szkołach
- łączenie przedszkoli i szkół podstawowych w nowej podstawie programowej.

Aby zapewnić dziecku możliwość kształtowania własnej ścieżki rozwoju, stworzono tzw. Plan daltoński. Polega on na metodzie indywidualnej pracy uczniów, a więc zrywa z tradycyjnym sztywnym klasowo lekcyjnym systemem nauczania. Twórczynią tego systemu jest amerykańska nauczycielka Helena Parkhurst (1887-1957), która przedstawiła swą koncepcję w książce pt. „Wykształcenie wg planu daltońskiego”. System ten powstał pod wpływem dzieła J.Deweya oraz wieloletniej współpracy z M.Montessori. Na początku ubiegłego wieku Helen Parkhurst zdiagnozowała problem i zmieniła metodologię „uczenia całych klas”, opierając swój pomysł na trzech elementach: **wolności, samodzielności i współpracy.**

Plan daltoński zyskał popularność, dlatego, że umożliwiał dostosowanie tempa nauki do rzeczywistych możliwości ucznia, wdrażał dziecko do polegania na sobie, budził inicjatywę i samodzielność młodzieży zarówno w działaniu jak i myśleniu, wyrabiał poczucie odpowiedzialności za wykonanie podjętego zadania, zmuszał do poszukiwania najlepszych i najprostszych metod pracy.

Jednym z głównych powodów by przyprowadzać dzieci do przedszkola w tak wczesnym wieku jest możliwość spotykania się z rówieśnikami.

Dla dzieci w tym okresie rozwoju ważne jest by czuły się wolne w podejmowaniu inicjatywy. Nauczyciel może stymulować je przez dawanie impulsów oraz dawanie im konkretnych przykładów.

Najtrudniejsze jest zaplanowanie dnia tak, żeby dzieci od początku do końca wiedziały, co będzie przedmiotem ich działań. Zadanie to ułatwiają specjalne plansze i tablice. Do obowiązków nauczyciela należy również ułożenie planu pracy grupy tak, aby każdy podopieczny miał możliwość odniesienia sukcesu, wywiązania się z zadania i ponoszenia odpowiedzialności.

Przykład „szkoły daltońskiej” można zaobserwować w Łodzi, gdzie powstała Szkoła Podstawowej ABIS, której dyrektorką jest nauczycielka klas autorskich w edukacji wczesnoszkolnej,

inicjatorka czasopisma, ruchu i nagrody „Nauczyciel z klasą”, współautorka pierwszego alternatywnego elementarza „Podróże z Kacprem” i autorka wielu pomocy dydaktycznych do wczesnej – Anna Sowińska.

Ważne jest zapamiętanie, że to właśnie w przedszkolu uczymy się wszystkiego co najważniejsze. „Wszystkiego, co naprawdę trzeba wiedzieć o tym, jak żyć, co robić i jak postępować, nauczyłem się w przedszkolu. (...) Tam się nauczyłem, że trzeba: dzielić wszystko, postępować uczciwie, nie bić innych, odkładać na miejsce każdą znalezione rzecz, sprzątać po sobie, nie brać nic, co do mnie nie należy, powiedzieć "przepraszam", jeśli się kogoś uraziło, myć ręce przed jedzeniem, spuszczać wodę, jeść ciepłe bułeczki i popijać zimnym mlekiem, prowadzić zrównoważone życie, trochę się uczyć i trochę myśleć, malować i rysować, i śpiewać, i tańczyć, i bawić się, i codziennie trochę popracować, po południu zdrzemnąć się.” Wszystkiego, co naprawdę muszę wiedzieć, nauczyłem się w przedszkolu.” (R. Fulghum, Wydawnictwo Kos, 2008).

Mgr Magda Sajewicz

Bibliografia:

- Roel Röhner – Hans Wenke, wprowadzenie: prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, „Pedagogika Planu Daltońskiego” Łódź 2011, Wyd. SOR –MAN;
- Anna Sowińska. „Moje spotkanie z Planem daltońskim” Bliżej przedszkola. 2009 nr 12;
- Roel Röhner. „Indywidualizacja drogą do sukcesu każdego dziecka” Bliżej przedszkola. 2011 nr 9;
- <http://www.school4child.pl/nowa/>